

Vajdasági Magyar Művelődési Intézet

Cím: Zenta, Posta utca 18.

Honlap: <http://www.vmmi.org>

E-mail: info@vmmi.org

A Vajdasági Magyar Művelődési Intézet regionális intézmény, tevékenysége kiterjed egész Vajdaságra. Az Intézetet a magyar nemzeti kisebbség kulturális örökségének és élő kultúrájának megőrzése céljából 2005-ben alapította a Magyar Nemzeti Tanács. A 2008-as évtől állami intézmény, társalapítója a Vajdaság Autonóm Tartomány, amely a magyar kisebbségi érdekképviselő erősségének bizonyítékeként meghatározó sarokkö az intéz-

mény történetében. Az Intézet a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetséggel partnerségben valósítja meg projektjeit. Szándéka szerint együttműködik az azonos területeken működő vajdasági intézményekkel, szervezetekkel. Feladata, hogy a vajdasági magyar nemzeti közösséget már átfogó, a legtöbb esetben mozgalmi jellegű kulturális szerveződésekkel közösen felvállalja az ott folyó munkának az irányítását, segítségét a kultúra és a tudományosság minden olyan területén, ahol önálló kisebbségi intézmények nem hozhatók létre (könyvtárak, múzeumok, levéltárak, műemlékvédelem stb.) – mégpedig az egész régióra kiterjedő közművelődési tanácsadással és szolgáltatásrendszerrel.

Az Intézet feladatkörei közé tartozik a közgyűjteményi és közművelődési feladatok ellátása, digitalizációs és dokumentációs tevékenység végzése, tudásháttér megalkotása (szakmai képzések és mentorprogramok segítségével), kulturális tartalmak szolgáltatása, tudományos kutatások és azok eredményeinek közreadásaként kiadói tevékenység, internetes adatbázisok működtetése, továbbá szakmai segítségnyújtás mindezen területeken. Az Intézet szolgáltatásai mindenki számára ingyenesen hozzáférhetők.

A Vajdasági Magyar Művelődési Intézet négy, hasonló feladatok ellátására alapított tartományi intézménnyel, a horváttal, a románnal, a ruszinnal és a szlovákkal közösen

alakítja munkáját és együttműködését. Az Intézet alapító tagja a Kárpát-medencei Közművelődési Kerekasztalnak, amely a közös múlt és az egységesülésre törekvő jelen újragondolásának szándékával jött létre. Ennek a sajátos intézményhálózatnak a célja a regionális sajátosságok megőrzése mellett a Kárpát-medencei magyar identitástudat erősítése a közművelődés eszközeivel; együttes közművelődési gondolkodásmód és közös cselekvés kialakítása képzésekben, művelődéskutatásban, jövőtervezésben, módszertani központok létrehozásában; az egységes szakmai minimum megfogalmazása egy közös magyar információs hálózat kialakításával és működtetésével, továbbá naprakész információk szolgáltatásával; nem feledkezve meg a multikulturális környezet lehetőségeinek hasznosításáról sem. Intézetünk a Nemzeti Művelődési Intézet határon túli partnerintézménye; illetve együttműködésben dolgozunk a budapesti székhelyű Magyarság Házával.

A budapesti Hagyományok Háza a teljes Kárpát-medencében létrehozta a Hagyományok Háza Hálózatot (HHH)¹, amelynek célja egy Kárpát-medencei szintű hálózat működtetése, és a népművészettel és néphagyománnyal foglalkozó szakma újraegyesítése. Intézetünk a HHH – Vajdaság háttérintézményeként a vajdasági hálózat munkáját koordinálja és segíti minden eszközével, minél szélesebb körben bekapcsolva a kezdeményezésbe a vajdasági népművészeti és mozgalmi szakmát.

Az Intézet könyvtára az intézmény küldetésével összhangban teljességre törekvően gyűjti a vajdasági magyar közösséghez kötődő könyveket, folyóiratokat és egyéb dokumentumokat. Gyűjteményében megtalálhatóak a vajdasági magyar szerzők művei, akár Vajdaság területén, akár más országban, akár eredeti nyelven, akár fordításban jelentek meg. Gyűjti a szépirodalmat és a szakirodalmat, ez utóbbin belül főleg a társadalom- és bölcsészettudományi művekből van jelentős gyűjteménye (történelem, honismeret, néprajz, szociológia, művészettörténet, irodalomtudomány). Az Intézet kiterjedt Kárpát-medencei kapcsolataiból kifolyólag más határon túli magyar közösségek dokumentumterme is szép számmal szerepel az állományban. Folyóirat-gyűjteménye 230 címet

¹ Ld.: <https://hagyomanyokhaza.hu/hu/node/2815>

---

tartalmaz, amelyek között megtalálhatóak a legfontosabb vajdasági magyar sajtótermékek, valamint szakfolyóiratok, települési hírlapok és még sok ritkaság – töredékes, vagy csak néhány számot megélt kisperiodikák is. Az Intézet fennállása óta több jeles vajdasági alkotó hagyatékával gyarapodott a könyvtár, így Deák Ferenc drámaíró, Dévavári Zoltán író, szerkesztő, Kovács Endre néprajzkutató, Bodor Anikó népzene kutató hagyatékával, továbbá Gerold László színikritikus, irodalomtörténész több mint 4000 kötetes gyűjteményével. Érdeemes még megemlíteni két jelentősebb gyűjteményt, amelyeket Szeli István irodalomtörténész és Jung Károly folklórkutató adományozott Intézetünk könyvtárának. A gyűjtemény az Intézet székhelyén, valamint egy külső raktárban van elhelyezve. A teljes állomány megközelítőleg 15 000 kötetet ölel fel, amelynek katalogizálása folyamatosan halad. A könyvtár szolgáltatásai ingyenesek, beleértve a fénymásolatok és digitális másolatok készítését.

Az Intézet feladata a teljes vajdasági magyar kultúrkincs megőrzése digitális formában. Párhuzamosan zajlik a papír alapú anyagok, a hang- és mozgókép anyag mentése, a fotóanyagok feldolgozása. A megalapítástól működő Vajdasági Magyar Digitális Adattár (Vamadia) a 2020-as évtől a <https://www.vamadia.rs> oldalon kapott új formát és tartalmakat. E munkában nem vagyunk egyedül, hiszen a Kapocs Csoport könyvtárai közül is végzik ezt a feladatot, ahogyan a vajdasági levéltárakban, könyvtárakban, múzeumokban, műemlékvédelmi intézetekben egyaránt folyik digitalizáció. A Vamadia mindannyiunk forrása kíván lenni, ingyenes hozzáférést biztosítva a vajdasági magyarság digitálisan mentett szellemi, tárgyi és épített örökségéhez, valamint a kortárs alkotások digitálisan mentett tartalmaihoz. Ugyanakkor számba veszi azokat az alkotásokat és eredményeket is, amelyekhez szerzői jogi okok miatt nem csatolhat digitális tartalmat, így próbál teljes képet adni mindezen területekről.

Az Intézet további feladata, hogy kapcsolatba lépve a magyar tartalmakat, gyűjteményeket is gondozó vajdasági közgyűjteményekkel, segítse az ott folyó digitális mentést. Ennek megfelelően szakmai tanácsadást és felkészítést biztosít az ezt igénylő közgyűjteményeknek digitális műhelyek kialakításához, befogad külső anyagokat digitalizálás céljából, illetve elvégzi a digitális anyagok metaadatolását.

A magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló törvény meghozását követően 2013-ban minden külhoni régióban kezdeményezték a közös Külhoni Nemzetresz Értéktár felállítását. A vajdasági magyarság részéről 64 érték került be ebbe a gyűjteménybe, amelyeket felkért szakértők javasoltak a listára. 2015-ben életbe lépett egy törvényt módosítás, amely lehetővé tette azt is, hogy az anyaország mintájára a határon túli régiókban is létre lehessen hozni települési és tájegységi értéktárakat, s így itt is megvalósulhasson az alulról felfelé építkező értékpíramis elve. Az Intézet által üzemeltetett Vajdasági Magyar Értéktár oldalán² valamennyi értékkel bíró szellemi, emberi, tárgyi és természeti kincsün-

² Ld.: <http://ertektar.rs/>

ket szeretnénk összegyűjteni, rendszerezni és bemutatni mind a települési, tájegységi és vajdasági szintről. A helyi értéktárba bárki javasolhat értéket úgy, hogy kitölti és a helyi értéktár bizottságnak beküldi a javaslattevési űrlapot.

Az Intézet által létrehozott Délvidéki mártírium 1944–1948 adatbázis célja az 1941–1948-as időszakra vonatkozó kutatások összegzése és az emlékezetgyűjtés. A levéltári kutatások során a <http://martirium.vmmi.org> honlapon 7511 áldozat adatait rögzítették a kutatók a 2015-ös évvel bezáróan. Az adatbank egyes adataihoz – ahol rendelkezésre áll – hozzá vannak rendelve a szakirodalmi források, így nemcsak az adatok, de a források is követhetők. Digitalizált dokumentumok, kiadványok szintén megtalálhatók az oldalon, amelyek a kutatók számára jelentősek lehetnek.

Gondi Martina

2006 óta a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet munkatársa. Munkáját a közművelődési területen kezdte, majd 2015-től az Intézet minden területén foglalkozik a projektek kísérésével és irányításával.

Vázsonyi Csilla

Az intézet könyvtárosa, a Kapocs Könyvtári Csoport, a Vamadia-projekt, az Értéktár-mozgalom koordinátora. Néprajzkutató, kulturális örökségvédelemmel megbízott munkatárs.

Virág Kiss Anita

Közművelődési referens, az intézetben projektmenedzsmenttel foglalkozik, kiemelten a következő területeken: ifjúságsegítés, módszertani képzések kidolgozása és levezetése, műkedvelő mozgalmak segítése (színjátszás), munkafolyamatok lebonyolítása és a kollégák segítése.